

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- **Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt en wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen voor 1 januari 2021 in combinatie met fotovoltaïsche zonnepanelen**
 - **Principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de VREG, aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA), en aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State**

Samenvatting

Het ontwerpbesluit beoogt een oplossing aan te bieden voor de prosumenten die worden getroffen door de gevolgen van de door het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof veroorzaakte vernietiging van artikel 4.1.30/1 en 15.3.5/12 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Via een retroactieve investeringspremie wordt aan de eigenaars van pocketvergisters en micro-WKK, op brandstofcellen of aardgasmotoren die voor 1 januari 2021 in dienst werden genomen het recht op een premie gegeven. De door het arrest gevatte eigenaars komen in aanmerking voor een retroactieve investeringspremie op basis van de berekende steun die nodig is om een rendement van 5% te bekomen voor een referentie-installatie. De hoogte van de retroactieve investeringspremie is onder meer afhankelijk van het jaar van indiening, het jaar van de plaatsing van de digitale meter, de lengte van de periode dat men van de terugdraaiende teller heeft kunnen genieten, de reeds genoten overheidssteun, en het prosumentarief. De eigenaars die reeds een digitale meter hebben kunnen de retroactieve investeringspremie aanvragen binnen een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit. Voor eigenaars waar momenteel nog geen digitale meter is geplaatst, moet de aanvraag gebeuren binnen een termijn van zes maanden volgende op de plaatsing van een digitale meter.

Het ontwerpbesluit beoogt tevens een oplossing aan te bieden voor de prosumenten met warmtepompen die worden getroffen door de gevolgen van de door het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof veroorzaakte vernietiging van artikel 4.1.30/1 en 15.3.5/12 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Hierbij wordt een retroactieve investeringspremie voorzien voor de eigenaars van warmtepompen in combinatie met de aanwezigheid van fotovoltaïsche zonnepanelen. De eigenaars die reeds een digitale meter hebben kunnen de retroactieve investeringspremie aanvragen binnen een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit. Voor eigenaars waar momenteel nog geen digitale meter is geplaatst, moet de aanvraag gebeuren binnen een termijn van zes maanden volgende op de plaatsing van een digitale meter.

Het ontwerpbesluit wordt voor advies voorgelegd aan de VREG, de GBA en de VTC, en de Raad van State

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving
BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2021/130 werd op 2 april 2021 bekomen.
Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2021/153 werd op 19 april 2021 bekomen.
Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 20 april 2021 verkregen.
Het begrotingsakkoord werd op 04 juni 2021 verkregen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A.1. Algemene inleiding: arrest Grondwettelijk Hof nr. 5/2021 van 14 januari 2021

Bij arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 heeft het Grondwettelijk Hof de volgende bepalingen van het **Decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet** (BS 5 juni 2019) vernietigd:

- (i) De bepalingen over de tijdelijke handhaving van het compensatiemechanisme voor de factuurcomponent “distributietarieven” en voor de andere factuurcomponenten: de artikelen 31, en 42 van het decreet van 26 april 2019;
- (ii) De bepalingen die toelaten een netgebruiker die de plaatsing van een digitale meter verhindert, zonder advies van de lokale adviescommissie af te sluiten: artikel 35, 3° en 4° van het decreet van 26 april 2019;
- (iii) De bepaling dat als een netgebruiker zelf om een digitale meter vraagt, hij instaat voor de kosten daarvan: artikel 17 van het decreet van 26 april 2019, in zoverre dat het een artikel 4.1.22/2, tweede lid in het Energiedecreet van 8 mei 2009 invoegt.

De bepaling die de universele uitrol van digitale meters voorschrijft, wordt echter niet vernietigd. Hierbij wordt het voorbehoud geformuleerd dat die bepaling zo geïnterpreteerd wordt “*dat de verplichte installatie van digitale meters voor elke netgebruiker in de mogelijkheid moet voorzien om te kiezen voor een communicatie via bekabeling in plaats van een draadloze communicatie*”.

Ook het feit dat de netgebruiker instaat voor de kosten van de productiemeter, die stroomafwaarts van de hoofdmeter opgesteld is, en de plaatsing en de indienststelling ervan, wordt niet vernietigd. De vervanging van de productiemeter, die stroomafwaarts van de hoofdmeter opgesteld is, en de koppeling ervan aan de digitale meter, staan volgens het Grondwettelijk Hof immers niet in rechtstreeks verband met het distributienetbeheer. Uit artikel 4.1.6, §2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan volgens het Grondwettelijk Hof immers niet worden afgeleid dat de “submeters” ook deel uitmaken van het beheer van het distributienet. Doordat artikel 4.1.22/2, derde lid, tweede zin, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bepaalt dat de netgebruiker zal instaan voor de kosten van de productiemeter, alsook van de plaatsing en indienststelling ervan, doet de decreetgever volgens het Grondwettelijk Hof geen afbreuk aan de onafhankelijkheid van de regulator. Het is volgens het

Grondwettelijk Hof evenmin discriminerend de netgebruiker die om de vervanging van de productiemeter vraagt, te laten instaan voor de kosten daarvan.

Uit een lezing van het arrest dringen zich dan ook de volgende conclusies op:

- (i) Het mechanisme van de “virtuele terugdraaiende teller” is strijdig met de bevoegdheidsverdelende regels. Het Grondwettelijk Hof stelt immers duidelijk dat deze regeling het de federale overheid onmogelijk maakt om de belastingen aangaande de federale bijdrage en de btw correct aan te rekenen en te innen, en dat daardoor de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en het Gewest wordt geschonden. De uitoefening van de eigen materiële bevoegdheden door het Gewest mag volgens het Grondwettelijk Hof niet tot gevolg hebben dat de belastbare materie van een federale heffing wordt aangepast waardoor men de mogelijkheid van de federale staat om haar belastingbevoegdheden uit te oefenen beperkt.
- (ii) Het Grondwettelijk Hof meent ook dat omwille van de tariefcascade het compensatiemechanisme (door de afnemer toe te staan enkel voor zijn nettoverbruik te betalen) een gedeeltelijke vrijstelling van de transmissietarieven verleent. Men betaalt die dan immers niet op het verschil tussen het brutoverbruik en het nettoverbruik, terwijl elk verbruik volgens het Grondwettelijk Hof het gebruik van het transmissienet impliceert, zelfs indien niet elk onderdeel van dat verbruik op het transmissienet heeft gecirculeerd. De bestreden bepaling schendt volgens het Grondwettelijk Hof derhalve artikel 6, §1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.
- (iii) Iedere netgebruiker moet voor een bekabelde digitale meter kunnen kiezen;
- (iv) Wie de plaatsing van een digitale meter verhindert, kan niet zonder advies van de lokale adviescommissie afgesloten worden.

De vernietigde bepalingen worden door het Grondwettelijk Hof echter gehandhaafd voor “bedragen gefactureerd vóór de bekendmaking van het arrest in het Belgisch Staatsblad”. Het arrest werd ondertussen op 1 maart 2021 bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Ten gevolge van het arrest zijn er echter enkele regelgevende lacunes gecreëerd die dringend decretaal en reglementair moeten worden gerepareerd. Ook moeten verwijzingen naar de vernietigde bepalingen worden aangepast. Tot slot is het aangewezen in het kader van investeringszekerheid en gerechtvaardigd vertrouwen een redelijk alternatief aan te bieden aan de prosumenten die worden getroffen door de gevolgen van de door het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof veroorzaakte vernietiging van artikel 4.1.30/1 en 15.3.5/12 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De Vlaamse Regering heeft in dit kader op respectievelijk 12 februari 2021, op 5 maart 2021, op 14 april 2021, en op 30 april 2021, haar eerste¹, tweede², derde³ en vierde principiële goedkeuring gegeven aan een ontwerp van besluit tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor PV-eigenaars waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt.

Een **530-tal andere dan PV-installaties** (bijv. micro-WKK's op basis van brandstofcellen of motoren, pocketvergisters, kleinschalige wind) ondervinden ook een onmiddellijke of uitgestelde impact van het arrest. Bij dat 530-tal zijn er een 500-tal dossiers die hebben genoten van de in artikel 7.10.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 bedoelde investeringssubsidie voor kwalitatieve warmtekrachtinstallaties tot en met 10 kWe (micro-WKK), en die potentieel eveneens in aanmerking kwamen voor de terugdraaiende teller. Voor dergelijke installaties werd door de Vlaamse Regering op 12 februari 2021 in de nota aangekondigd dat er nog een regeling zou worden uitgewerkt op basis van een referentie-installatie en waarbij op basis van de berekening van de referentie-installatie een

¹ VR 2021 1202 DOC.0150/1TER

² VR 2021 0503 DOC.0222/1BIS

³ VR 2021 1404 DOC.0382

rendement van 5% wordt vooropgesteld. De thans voorliggende regeling uit dit ontwerpbesluit geeft daaraan uitvoering.

Thans wordt als bijkomend flankerend beleid voorgesteld om aan eigenaars van warmtepompen die werden in dienst genomen vóór 1 januari 2021 en die ook fotovoltaïsche zonnepanelen hebben voor de investering in die warmtepomp alsnog een retroactieve investeringspremie toe te kennen. Door het hogere verbruik dat door de warmtepomp wordt veroorzaakt ondervinden dergelijke netgebruikers immers een groter effect van de inwerkingtreding van het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021.

Het gaat om de volgende aantallen tussen 1 januari 2006 en 31 december 2020 geplaatste warmtepompen, waar ook een PV-installatie kleiner dan 10 kW is geplaatst:

Bestaande woningen o.b.v. premies WP Fluvius			
	totaal PV+WP	% met DM	met DM
2006	8	13%	1
2007	40	13%	5
2008	139	14%	19
2009	552	14%	79
2010	273	17%	46
2011	613	18%	109
2012	373	16%	61
2013	75	25%	19
2014	189	22%	41
2015	384	18%	68
2016	458	17%	76
2017	593	16%	96
2018	571	21%	118
2019	696	43%	300
2020	374	41%	154
Eindtotaal	5338	22%	1192

nieuwbouw en herbouw o.b.v. EPB-cijfers			
	aantal PV+WP	% met DM	aantal PV+WP+DM
2006	30	13%	4
2007	60	13%	8
2008	90	14%	12
2009	111	14%	16
2010	261	17%	44
2011	369	18%	66
2012	546	16%	89
2013	471	25%	119
2014	657	22%	143
2015	1068	18%	189
2016	3222	17%	535
2017	2889	16%	468
2018	5193	21%	1073

2019	4869	69%	3362
2020	6309	95%	5994
	26145	46%	12120

A.2. Vooropgestelde oplossing: retroactieve investeringspremie voor decentrale productie-installaties andere dan fotonvoltaïsche zonnepanelen waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt

Er wordt voorgesteld om de door het arrest geïmpacteerde eigenaars van decentrale productie-installaties andere dan fotonvoltaïsche zonnepanelen een retroactieve investeringspremie te verstrekken (A.2.1). Hierbij worden dezelfde basisprincipes gehanteerd als bij fotonvoltaïsche zonnepanelen.

A.2.1. Retroactieve investeringspremie

Om de evenredigheid van de retroactieve investeringspremie te verzekeren, is deze retroactieve investeringspremie vastgesteld volgens de volgende principes::

- Voor elke referentie-installatie die in de periode 2006-2020 werd in dienst genomen wordt in functie van het jaar van indienstname in een **retroactieve investeringspremie voorzien zodanig dat er net zoals bij de retroactieve investeringspremie voor PV een rendement van 5%** bereikt wordt na vijftien jaar (rekening houdende met het ingevoerde prosumentarief en alle voordelen die in het verleden er geweest zijn: de lengte van de periode dat men van de terugdraaiende teller heeft kunnen genieten, de groenestroomcertificaten, het belastingvoordeel dat in een gegeven jaar kon worden genoten,...).
- De berekening van de retroactieve investeringspremie zal niet gebeuren op projectspecifieke basis maar op basis van een referentie-installatie voor een gemiddelde installatie (representatief project) voor elk jaar van indienstname in de periode 2006-2020. De reden hiervoor is dat het onmogelijk is voor alle installaties een afzonderlijke berekening te doen gezien elke installatie een combinatie is van unieke, niet door de overheid gekende parameters bijvoorbeeld wat betreft investeringskost, zelfafnamepercentage, elektriciteitskost (verschilt per leverancier en per distributienetbeheerder) en prosumentarief (verschilt per distributienetbeheerder). Conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof mag de overheid echter werken met veralgemeende categorieën in zoverre dat die categorisering een objectieve indeling met zich meebrengt. Het jaar van indienstname is zo een objectief criterium.
- In het kader van rechtszekerheid en voorzienbaarheid worden de premiebedragen nu vastgelegd tot eind 2025 (= het ogenblik dat de retroactieve investeringspremie stopt).
- Het is aangewezen in het kader van energietransitie (meer hernieuwbare (decentrale) elektriciteitsproductie en de elektrificatie van de mobiliteit, en gebouwverwarming) en het efficiënt netbeheer dat op termijn netgebruikers en vooral de eigenaars van decentrale productie-installaties overschakelen naar een digitale meter. Wie een digitale meter aanvraagt en niet wacht op de geplande uitrol van de digitale meter (2021-2024) zal mogelijks een installatiekost dienen te betalen (= bevoegdheid regulator). Daarom wordt voor prosumenten die vrijwillig kiezen om een digitale meter te laten plaatsen vóór 31 december 2023 de retroactieve investeringspremie als "incentive" verhoogd met 100 euro. **Deze verhoging is echter niet te cumuleren met de verhoging die voor fotonvoltaïsche zonnepanelen is opgenomen in het artikel 7.16.1, §5 van het Energiebesluit van 19 november 2010.**

A.2.2. Aanvraagmodaliteiten van de retroactieve investeringspremie

De retroactieve investeringspremie moet op straffe van onontvankelijkheid worden aangevraagd binnen de zes maanden na de plaatsing van de digitale meter en niet later dan 31 december 2025.

Voor de prosumenten bij wie echter reeds een digitale meter werd geplaatst, gaat deze termijn als overgangsbepaling echter in vanaf de bekendmaking van dit besluit in het *Belgisch Staatsblad*.

Aangezien de netbeheerders beschikken over de meeste technische gegevens m.b.t. de geplaatste installaties en de geplaatste digitale meters, wordt voorgesteld om de aanvraag van de retroactieve investeringspremie te laten indienen en administratief te laten behandelen via Fluvius. Daarvoor zal door Fluvius een webapplicatie ter beschikking worden gesteld.

Fluvius bezorgt vervolgens wekelijks in 2021 en vanaf 2022 maandelijks aan het departement Financiën en Begroting en het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA) een lijst van de goedgekeurde dossiers die in aanmerking komen voor de retroactieve investeringspremie, waarna tot uitbetaling van de retroactieve investeringspremie wordt overgegaan. Die lijst bevat de naam- en adresgegevens van de personen die in aanmerking komen, hun rekeningnummer en het respectievelijke bedrag van de retroactieve investeringspremie, en wordt bezorgd vergezeld door een betaalbestand (in xml-formaat volgens Febelfin). De administratieve voorbereiding van de uitbetaling gebeurt door Fluvius. De uitbetaling zelf gebeurt via het VEKA dat een beroep kan doen op de diensten en medewerking van het departement Financiën en Begroting.

Conform richtlijn (EU) 2019/944 gebeurt de uitrol van de digitale meter in twee fasen: 80% tegen 2024 en 100% tegen 1 juli 2029. Wie vanaf 1 januari 2025 de plaatsing van een digitale meter weigert, verliest het recht op de retroactieve investeringspremie. Men kan uiteraard wel de draadloze versie weigeren en de bekabelde versie vragen en krijgen zonder enig gevolg voor de retroactieve investeringspremie.

A.3. Vooropgestelde oplossing: retroactieve investeringspremie voor warmtepompen

A.3.1. Retroactieve investeringspremie

Aan eigenaars van warmtepompen die werden geplaatst voor 1 januari 2021 en waar vóór die datum op dezelfde locatie (EAN-nummer) ook fotovoltaïsche zonnepanelen werden geplaatst, wordt voor de plaatsing van de warmtepomp een retroactieve investeringspremie toegekend. De premiehoogte zal 1163 euro bedragen.

A.3.2. Aanvraagmodaliteiten van de retroactieve investeringspremie⁴

De retroactieve investeringspremie moet op straffe van onontvankelijkheid worden aangevraagd binnen de zes maanden na de plaatsing van de digitale meter en niet later dan 31 december 2025. Voor de prosumenten bij wie echter reeds een digitale meter werd geplaatst, gaat deze termijn als overgangsbepaling echter in vanaf de bekendmaking van dit besluit in het *Belgisch Staatsblad*.

Aangezien de netbeheerders beschikken over de meeste technische gegevens m.b.t. de geplaatste installaties en de geplaatste digitale meters, wordt voorgesteld om de aanvraag van de retroactieve investeringspremie te laten indienen en administratief te laten behandelen via Fluvius. Daarvoor zal door Fluvius een webapplicatie ter beschikking worden gesteld.

Fluvius bezorgt vervolgens wekelijks in 2021 en vanaf 2022 maandelijks aan het departement Financiën en Begroting en het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA) een lijst van de goedgekeurde dossiers die in aanmerking komen voor de retroactieve investeringspremie, waarna tot uitbetaling van de retroactieve investeringspremie wordt overgegaan. Die lijst bevat de naam- en adresgegevens van de personen die in aanmerking komen, hun rekeningnummer en het respectievelijke bedrag van de retroactieve investeringspremie, en wordt bezorgd vergezeld door een

⁴ De aanvraagmodaliteiten zijn sterk gelijklopend aan de aanvraagmodaliteiten die voor de retroactieve investeringspremie voor PV-installaties zal gelden. Idealiter worden indien mogelijk deze twee premies dan ook gelijktijdig aangevraagd, behandeld en uitbetaald.

betaalbestand (in xml-formaat volgens Febelfin). De administratieve voorbereiding van de uitbetaling gebeurt door Fluvius. De uitbetaling zelf gebeurt via het VEKA dat een beroep kan doen op de diensten en medewerking van het departement Financiën en Begroting.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

ARTIKEL 1 EN ARTIKEL 2: Door de nieuwe retroactieve premie voor decentrale productie-installaties andere dan fotovoltaïsche zonnepanelen (zie infra artikel 3) moeten in titel VII, hoofdstuk XVI van het Energiebesluit van 19 november 2010 extra indelingsniveaus (afdeling I, afdeling II) worden ingevoegd. Tevens moet aan artikel 7.16.1, §1 van het Energiebesluit een verduidelijking worden aangebracht zodat de opdeling in afdeling I en II ook inhoudelijk logisch en consequent is.

ARTIKEL 3 EN ARTIKEL 5: Er wordt in titel VII, hoofdstuk XVI van het Energiebesluit van 19 november 2010 een nieuwe afdeling II ingevoegd die de nieuwe retroactieve investeringspremie en bijhorende voorwaarden bevat voor de decentrale productie-installaties van maximaal 10 kVA die werden geïnstalleerd in de periode 2006-2020 en die gebruik maken van een andere technologie dan fotovoltaïsche zonne-energie. Er wordt voor aparte afdelingen gekozen omdat niet alle voorwaarden technisch hetzelfde zijn (bv. kWp versus kWe) en omwille van de transparantie en duidelijkheid van die voorwaarden.

Ontworpen artikel 7.16.2

Dit artikel bevat de voorwaarden aangaande de retroactieve investeringspremie.

Om in aanmerking te komen voor de eenmalige retroactieve investeringspremie, moet aan onderstaande voorwaarden cumulatief zijn voldaan:

- de decentrale productie-installatie moet beschikken over een maximaal vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kVA;
- de decentrale productie-installatie moet beschikken over een digitale meter;
- de decentrale productie-installatie moet in staat zijn elektriciteit te injecteren op het elektriciteitsdistributienet en dat gedurende de laatste twaalf maanden nog gedaan hebben;
- de decentrale productie-installatie moet in dienst genomen zijn in de periode van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2020;
- de decentrale productie-installatie moet aangemeld zijn bij de distributienetbeheerder (Fluvius) en dit voor 1 augustus 2021, zoniet heeft de decentrale productie-installatie geen recht op een retroactieve investeringspremie.
- deze premie betreft echter geen schadevergoeding maar beoogt een redelijk en billijk alternatief te vormen voor het wegvallen van de terugdraaiende teller. In de (sociale) media wordt echter al meermaals gewag gemaakt van burgers die zich willen groeperen om juridische stappen te ondernemen tegen de overheid in het kader van het wegvallen van de (virtuele) terugdraaiende teller. Het is echter niet de bedoeling dat burgers vanuit verschillende kanalen geld ontvangen en daardoor overgesubsidieerd worden. De aanvrager verklaart daarom uitdrukkelijk afstand te doen van iedere andere rechtsvordering ten aanzien van het Vlaamse Gewest tot vergoeding van enige vermeende directe of indirecte schade ten gevolge van het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof.

De retroactieve investeringspremie is voor elke technologie (40-tal pocketvergisters, 445 brandstofcellen, 45 fossiele motoren,...) berekend aan de hand van een referentie-installatie.

De berekening van de retroactieve investeringspremie voor een referentie-installatie houdt verder rekening met de volgende elementen:

- de investeringskost per jaar van indienstname;
- het jaar van ingebruikname van de installatie;
- het vermogen van de installatie (kW);
- het percentage van het zelfverbruik;
- de productie van de installatie (vollanduren);
- de historische elektriciteitsprijzen;
- de toekomstige elektriciteitsprijzen;
- brandstofprijzen;
- vermeden warmtekosten;
- de reeds beschikbare overheidssteun (waaronder groenestroomcertificaten, VLIF-steun, investeringssteun voor micro-WKK,...);
- het voordeel van de terugdraaiende teller sinds het jaar van indienstname;
- de inkomsten uit de terugleververgoeding;
- het wegvallen van het prosumentarief.

De berekening gaat ervan uit dat de investering gebeurde in het jaar dat voorafgaat aan de indienstname. Op die manier wordt geen onderscheid gemaakt tussen installaties die in het begin of op het einde van hetzelfde jaar in dienst genomen werden.

De eenmalige retroactieve investeringspremie wordt berekend in functie van de gehanteerde technologie (zie infra). De retroactieve investeringspremie wordt toegekend per aansluiting of meter (dus per EAN-nummer) en op basis van het elektrisch vermogen dat is aangesloten op dat EAN-nummer.

Er wordt beoogd aan de getroffen eigenaars een evenredig en billijk alternatief te bieden voor een eventueel rendementsverlies dat wordt veroorzaakt door het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof. Er wordt echter ook gestreefd naar een gelijke vergoeding van alle getroffen eigenaars. Om die gelijkheid te waarborgen dient een combinatie van een (zekere en vaststaande) retroactieve investeringspremie en een (onzekere) gerechtelijke schadevergoeding vermeden te worden. Immers, een gerechtelijke schadevergoeding is afhankelijk van de individuele appreciatie van de gevatte rechter en derhalve kunnen de aan de verschillende eigenaars toegekende schadevergoedingen sterk uiteenlopen. Derhalve wordt de keuze voor de retroactieve investeringspremie gekoppeld aan een afstand van rechtsvordering ten aanzien van het Vlaamse Gewest.

Als de eigenaar zelf op eigen initiatief aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder vraagt om een digitale meter te installeren vóór 31 december 2023, wordt de retroactieve investeringspremie verhoogd met 100 euro.

De retroactieve investeringspremie wordt in één keer uitbetaald op de rekening van de eigenaar van de decentrale productie-installatie, dit bedrag wordt niet gespreid over 15 jaar.

De retroactieve investeringspremie moet worden teruggestort als na het verkrijgen van de retroactieve investeringspremie hetzij niet meer aan de gestelde voorwaarden is voldaan, hetzij de decentrale productie-installatie wordt verplaatst naar een ander perceel, en dit binnen een termijn van vijftien jaar volgend op de datum van de indienstneming van de decentrale productie-installatie, hetzij geen vijf jaar meer operationeel is.

Via het **artikel 5** wordt een nieuwe bijlage IV/3 in het Energiebesluit van 19 november 2010 ingevoegd.

Deze bijlage bevat de tabellen waarin de concrete hoogtes voor de retroactieve investeringspremie uit het ontworpen artikel 7.16.2, §4 daadwerkelijk zijn opgenomen. De methodiek met betrekking tot de vaststelling van deze retroactieve investeringspremie wordt hoger besproken.

De retroactieve investeringspremie varieert naargelang het type van technologie van de decentrale productie-installatie, startdatum van de installatie en het jaar waarin de digitale meter wordt geplaatst.

Motoren die biogas verbranden																
installatie met startdatum	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
datum plaatsing digitale meter of een andere meter geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten	Premiehoogte in euro per kilowatt nominaal elektrisch vermogen															
2006-2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1202	1643	2015	
2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	250	661	1002	
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	631	989	
2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	147	601	976	
2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92	568	962	

Motoren die fossiele brandstoffen of andere brandstoffen dan biogas verbranden																
installatie met startdatum	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
datum plaatsing digitale meter of een andere meter geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten	Premiehoogte in euro per kilowatt nominaal elektrisch vermogen															
2006-2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	827	1656	2400	
2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	338	1209	1990	
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	887	1707	
2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	550	1411	
2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	196	1100	

Brandstofcellen of stirlingmotoren																
installatie met startdatum	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
datum plaatsing digitale meter of een andere meter geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten	Premiehoogte in euro per kilowatt nominaal elektrisch vermogen															
2006-2021	0	0	0	0	0	0	0	5742	5851	5747	5797	5907	211	822	1351	
2022	0	0	0	0	0	0	0	5674	5786	5679	5729	5846	0	507	1062	
2023	0	0	0	0	0	0	0	5708	5828	5714	5767	5890	0	283	865	
2024	0	0	0	0	0	0	0	5744	5869	5750	5806	5935	0	48	659	
2025	0	0	0	0	0	0	0	5780	5913	5788	5847	5982	0	0	443	

Windturbines																
installatie met startdatum	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
datum plaatsing digitale meter of een andere meter geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten	Premiehoogte in euro per kilowatt nominaal elektrisch vermogen															
2006-2021	6889	6854	6516	6245	5972	5721	5521	5451	5368	5258	5027	4805	4957	4698	4453	
2022	0	6895	6885	6600	6313	6050	5840	5766	5680	5563	5321	5088	5248	4975	4719	
2023	0	0	6937	6985	6683	6407	6187	6109	6018	5896	5642	5397	5565	5278	5009	
2024	0	0	0	7037	7072	6782	6550	6468	6373	6245	5978	5721	5897	5597	5314	
2025	0	0	0	0	7124	7175	6932	6846	6747	6612	6331	6061	6247	5931	5634	

Waterkracht																
installatie met startdatum	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
datum plaatsing digitale meter of een andere meter geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten	Premiehoogte in euro per kilowatt nominaal elektrisch vermogen															
2006-2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ARTIKEL 4: Aan eigenaars van warmtepompen die werden geplaatst voor 1 januari 2021 en waar vóór die datum op dezelfde locatie (lees: EAN-nummer) ook fotovoltaïsche zonnepanelen werden geplaatst, wordt voor de plaatsing van de warmtepomp een retroactieve investeringspremie toegekend. De premie wordt enkel gegeven als de warmtepomp is in dienst genomen in de periode van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2020, werkt op elektriciteit, en dient als enige verwarming van het gebouw. Tevens moet er een digitale meter zijn geplaatst en de warmtepomp moet vervolgens nog minstens vijf jaar operationeel blijven.

De premiehoogte bedraagt 1163 euro.

De wijze van aanvraag van de retroactieve investeringspremie voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen voor 1 januari 2021 in combinatie met fotovoltaïsche zonnepanelen zijn sterk gelijklopend met de retroactieve investeringspremie voor PV. Ook in dit geval wordt op Fluvius een beroep gedaan om de premieaanvraag te behandelen (zij beschikken immers over alle noodzakelijke gegevens) maar wordt de uitbetaling van de premie via het VEKA gedaan.

ARTIKEL 6: inwerkingtredingsbepaling

ARTIKEL 7: uitvoeringsbepaling

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Retroactieve investeringspremies

A.1.1. Er zijn nog een 530-tal andere dan PV-installaties (bijv. fossiele micro-WKK's, pocketvergisters, brandstofcellen, kleinschalige wind) die mogelijks een premie krijgen. De kosten van de retroactieve investeringspremie vallen in de periode 2021-2026 in functie van de uitrolsnelheid van de digitale meter bij de prosumenten. We veronderstellen indicatief volgende uitrol (1,5% in 2021, 5% in 2022, 5% in 2023, 5% in 2024 en het resterende deel in 2025).

De kost in 2021 dient voor de eigenaars van decentrale productie-installaties andere dan fotovoltaïsche zonnepanelen die nu al beschikken over een digitale meter, die hun virtuele terugdraaiende per 1 maart 2021 hebben verloren en die volgens de berekening op basis van de referentie-installatie nog geen rendement van 5 % hebben gehaald.

De kost in de periode 2022-2026 dient voor de eigenaars van decentrale productie-installaties andere dan fotovoltaïsche zonnepanelen die nog over een klassieke meter beschikken met een terugdraaiende teller en die de komende jaren wellicht overschakelen naar een digitale meter en dan hun virtuele terugdraaiende teller gaan verliezen.

Voor de fossiele motoren is de kost in de volgende jaren op nul geraamd omdat de installaties die steun nodig hebben allemaal reeds een digitale meter hebben. Ook voor de biogasmotoren wordt er van uitgegaan dat zij allen in 2021 de premie zullen aanvragen en verkrijgen.

In k€	Biogas	Fossiele motoren	Brandstofcellen
-------	--------	------------------	-----------------

2006-2021	63	184	135
2022	0	0	45
2023	0	0	41
2024	0	0	37
2025	0	0	518
totaal	63	184	775

Totaal 1022 keuro

De kost voor de betaling van decentrale productie-installaties andere dan fotovoltaïsche zonnepanelen (in totaal een 530-tal installaties) wordt betaald uit het energiefonds.

A.1.2. De eigenaars van warmtepompen die reeds werden geïnstalleerd tot en met 31 december 2020 krijgen een retroactieve premie die 1163 euro bedraagt.

De kost van de retroactieve warmtepomppremie in de periode 2021-2025 is in functie van de uitrolsnelheid van de digitale meter bij de prosumenten. We veronderstellen bij dit segment indicatief volgende resterende uitrol (42,44% reeds geplaatst, 1,5% in 2021, 5% in 2022, 5% in 2023, 5% in 2024 en 41,06% in 2025).

Jaar van uitbetaling	Retroactieve premie warmtepomp
	Miljoen euro €
digitale meter reeds geplaatst voor 2021 (uitbetaling in 2021)	15,5
2021	0,4/
2022	1,4
2023	1,8
2024	1,8
2025	10,5
2026	4,9
Totaal	36,2 M€

In 2021 is de voornoemde bijdrage uit algemene middelen 100%. De financiering in 2022 en volgende jaren wordt bepaald bij begrotingsopmaak.

Voor de bijdrage vanuit de algemene middelen is de eerste component een jaarlijkse volledige voorafname op het VFLD (gewone schadedossiers).

De verlaging die zich manifesteert in de energiefactuur als gevolg van het arrest van het Grondwettelijk Hof, zal niet opgevuld worden met nieuw beleid. Dit engagement is niet van toepassing op beleid dat reeds door de Vlaamse Regering beslist werd zoals bijvoorbeeld de geïntegreerde woonrenovatiepremie.

A.2. Advies Inspectie van Financiën en begrotingsakkoord

A.2.1. Advies van de Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 20 april 2021 en op 21 april 2021 (met uitzondering van de bijkomende personeelsvraag). Die adviezen gaan als bijlage 2 en bijlage 3.

A.2.2. Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd op 04 juni 2021 verkregen en gaat in bijlage 4.

De Vlaamse Regering beslist in afwijking van het begrotingsakkoord aangaande de retro-actieve warmtepomppremie tot de verdeling van de middelen zoals vermeld in punt A.1.2.

De overige voorwaarden uit het begrotingsakkoord blijven van overeenkomstige toepassing, te weten:

- er op systematische wijze wordt gerapporteerd over de aanwending van de budgetten inzake de retro-actieve investeringspremie, zowel naar aantal premies, het toegekende bedrag, de eventuele terugvorderingen, het budget en dit zowel op jaarbasis als doorheen de jaren. Deze rapportering dient minimaal te gebeuren bij de begrotingsopmaak en -aanpassing en indien hierom gevraagd wordt;
- op de eventuele terugvordering van uitbetaalde bedragen eenzelfde verdeelsleutel als bij de uitbetaling van dat bedrag wordt toegepast inzake de verdeling tussen de toegewezen ontvangsten en ontvangsten voor de algemene middelen;
- de uitgaven, desgevallend ontvangsten, inzake de retro-actieve investeringspremie worden aangerekend op specifiek daarvoor gecreëerde basisallocaties;
- bij de aanrekening van deze uitgaven de aanrekeningsregels conform VCO nauwgezet worden toegepast waarbij het gebruik van bestelaanvragen om eventueel niet aangewende budgetten over te dragen naar een volgend jaar expliciet niet toegelaten wordt.

B. ESR-TOETS

Het ontwerpbesluit heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De behandeling van de aanvragen, de berekeningen van de retroactieve investeringspremies, en de ontwikkeling van de nodige software tools gebeuren door Fluvius. De beheerstaken en uitbetalingen van de regeling van de retroactieve investeringspremies worden uitgevoerd door het VEKA in samenwerking met Fluvius, en dit lukt niet binnen het bestaande personeelsbestand van het VEKA (rekening houdende met de beslissing van de Vlaamse Regering d.d. 12 februari 2021). **Volgende hoofdtaken impliceren voor het VEKA concreet bijkomende middelen in de periode 2021–2026** (werkingsmiddelen, personeelsinzet):

- **Personeelsbehoefte VEKA**

Algemene projectcoördinatie, monitoring, rapportering en communicatie (1 VTE, niveau A).

Er is nood aan een projectleider die de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen coördineert (juristen die regelgeving voorbereiden, Fluvius als behandelaar van de aanvragen,

business analyst, extern ontwikkelteam, AIV, 1700, informatieveiligheidsspecialisten, departement Financiën en Begroting voor uitbetalingen, ...).

Uitgebreide communicatie opzetten naar doelgroep.

Gelet op de omvang van de doelgroep (gezinnen en bedrijven) is een brede communicatiecampagne nodig om zoveel mogelijk eigenaars te bereiken. Er zal bekend gemaakt moeten worden dat de retroactieve investeringspremie moet worden aangevraagd via de website van Fluvius. Er zal duidelijk gemaakt moeten worden welke gegevens moeten worden doorgegeven via een aanvraagmodule. Er zal duidelijk gecommuniceerd moeten worden dat de retroactieve investeringspremie moet worden aangevraagd binnen 6 maanden na de plaatsing van de digitale meter en dat de hoogte van de retroactieve investeringspremie afhankelijk is van het vermogen van de installatie, de datum van indienstname van de installatie, en de datum van de plaatsing van de digitale meter.

Monitoring en rapportering.

De eerste fase omtrent de stand van zaken van de regeling van de retroactieve investeringspremie opzetten. Van zodra de regeling operationeel is, instaan voor opvolgingsrapportering.

Beheer van het proces.

Helpdeskmedewerkers in eerste en tweede lijn voor informatiepunt. Beantwoorden van specifieke vragen omtrent de regeling voor de retroactieve investeringspremie vanuit de doelgroep (bijvoorbeeld: wat bij verkoop van woning of bedrijf? Wat bij aanpassingen aan de installatie? Wat bij schade aan de installatie? ...).

De concrete bijkomende tijdelijke personeelsbehoefte betreft +1 VTE niveau A) voor de periode 2021-2023. Dit impliceert een bijkomende apparaatskost^[1] per jaar (lonen: 68.000 euro – personeelsgebonden kosten: 5.225 euro werking en 3.500 euro eenmalige investeringen).

De concrete bijkomende tijdelijke personeelsbehoefte betreft +1 VTE niveau A voor de periode 2025 tot midden 2026. Dit impliceert een bijkomende apparaatskost per jaar (lonen: 68.000 euro – personeelsgebonden kosten: 5.225 euro werking).

Deze middelen worden gecompenseerd op het Energiefonds. De kopeninzet is tijdelijk.

Tegen eind 2022 wordt de werklust gemonitord.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, werd bekomen op 6 mei 2021, en gaat als bijlage 5. In lijn met het vroeger akkoord op het hierboven vermeld dossier (cfr. VR 2021 1202 DOC.0150) verleent de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken diens akkoord voor de tijdelijke personeelsuitbreiding zonder compensaties van 1 VTE voor de periode 2021-2023 en de voor de periode 2025 - midden 2026, voor zover ook voldaan wordt aan volgende voorwaarden:

- Deze tijdelijke aanwervingen gebeuren in lijn met de bepalingen van het VPS (artikel I. 4 §5). Dat betekent dat deze vacatures enkel met contractuele tewerkstelling mogen ingevuld worden.
- Eventuele nieuwe meervragen (bv. naar aanleiding van de resultaten van de werklustmeting in 2022) moeten voorafgaand opnieuw aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerpbesluit heeft geen rechtstreekse impact op het personeel, de werkingsuitgaven of de investeringen en schulden van de lokale besturen.

^[1] Zie pagina 14 van de begrotingsinstructies BO 2021, telkens afgerond op 1 k€ naar boven.

4. VERDER TRAJECT

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet het advies van de VREG worden ingewonnen op basis van artikel 7.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Ook het advies van de VTC en GBA moet worden ingewonnen. De hoogdringendheid hierbij wordt verantwoord door de juridische noodzaak om in het kader van het respecteren van het gelijkheidsbeginsel ook zo snel mogelijk een oplossing te bieden aan de ongeveer 530 andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen, die ook gevolgen ondervinden van het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof. Ook aan hen dient een redelijk alternatief te worden aangeboden onder de vorm van een retroactieve investeringspremie. Daarnaast moet ook advies worden ingewonnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt en wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen voor 1 januari 2021 in combinatie met fotovoltaïsche zonnepanelen;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de VREG, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van tien dagen;
3. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de VTC en de GBA, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van vijftien dagen;
4. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te machtigen om te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
5. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor andere decentrale productie-installaties dan fotovoltaïsche zonnepanelen waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt en wat betreft het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen voor 1 januari 2021 in combinatie met fotovoltaïsche zonnepanelen
2. Het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 20 april 2021;
3. Het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 21 april 2021;
4. Het akkoord van de Vlaamse minister van begroting d.d. 04 juni 2021;
5. Het akkoord van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, dd. 6 mei 2021.